

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

02 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui

Vîrlanovici Mihail Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat mun. Xxxxx str. Xxxxx ap. xxx

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 06.03.2018 – până la 25.05.2018

instanța de apel:

de la 18.06.2018 – până la 04.10.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 29.11.2018 – până la 02.04.2019

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 mai 2018, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, Vîrlanovici Mihail Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 4 ani și 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare stabilită lui Vîrlanovici Mihail a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani, în care urmează prin comportare exemplară și muncă cinstită să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat.

A fost încasat din contul lui Vîrlanovici Mihail, în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în sumă de 4.228 lei, suportate în legătură cu efectuarea expertizelor medico-legale.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, Vîrlanovici Mihail la 06 noiembrie 2017, în jurul orei 17:10, deținând permis de conducere valabil categoriei mijlocului de transport pe care-l ghida, conducea troleibuzul de model „AKSM 321” cu numărul de bort xxxx, pe str. Uzinelor din direcția str. Ismail spre str. Voluntarilor mun. Chișinău.

În timpul deplasării conducătorul auto, Vîrlanovici Mihail nu a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizau condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare al traficului rutier, de care va trebui să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalității de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat cerințele art. 22 din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier, care în alin. (4) stipulează, că: „Participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu pericliteze siguranța unor alți participanți la trafic”, nu a apreciat corect situația reală pe carosabilul în care se afla vehiculul la momentul respectiv, încălcând prevederile pct. 45.1), 2) al Regulamentului Circulației Rutiere care prevede, că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere ce i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; d) situația rutieră. În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, la fel a încălcat pct. 46 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere care prevede că, „Conducătorul de vehicul trebuie să manifeste prudență sporită și în caz de necesitate, să reducă viteza până la limita care i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească, în cazurile în care se deplasează pe lângă: copii, persoane de vârstă înaintată, precum și persoane cu semne evidente de dizabilitate. De asemenea, a încălcat și pct. 3, Capitolul 1, Dispoziții Generale al Regulamentului circulației rutiere unde este stipulat că, participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente, în urma căreia efectuând manevra de virare la stânga pe str. Voluntarilor, a comis tamponarea pietonului Gorea Vasile, care traversa carosabilul, de la dreapta spre stânga, relativ deplasării mijlocului de transport.

În rezultatul accidentului rutier, conform raportului de expertiză judiciară - 201803D003/D din 02 februarie 2018, pietonului Gorea Vasile i-au fost cauzate vătămări corporale în urma cărora, la 23 decembrie 2017, a survenit decesul acestuia. Trauma cranio-cerebrală fiind în legătură cauzală directă cu decesul.

Pe baza stării de fapt expusă mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului Vîrlanovici Mihail, a fost calificată *de drept* în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal – încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, la data de 07 iunie 2018, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă cu suspendare pe o perioadă de probațiune de 1 an și nu 2, să nu fie privat de dreptul de a conduce mijloace de transport, cu aplicarea art. 79

Cod penal.

În motivarea apelului a invocat că:

- în afară de familia sa, are la întreținere pe mama, care este invalid de gr. II și el în exclusivitate are grijă de ea, și o întreține material;

- fiind angajat oficial în calitate de șofer de troleibus, această activitate este unica sursă de venit;

- instanța de judecată urma să aplice o pedeapsă mai blândă sub limitele prevăzute de lege, aplicând prevederile art. 79 Cod penal;

- este de acord cu încadrarea juridică a faptelor sale și recunoaște integral acțiunile ilegale ce le-a comis, însă consideră că în cazul în care prima instanță la aplicarea pedepsei ar fi ținut cont de faptul că, este angajat în câmpul muncii, nu duce un mod amoral de viață, are grijă de mama sa, care este invalidă de gradul II, nu stă la evidența medicului narcolog și psihiatru, are loc permanent de trai și a recunoscut vina, a restituit prejudiciul părții vătămate integral, pedeapsă urma să fie sub limitele prevăzute de lege, știind cu certitudine că dacă îl privează de dreptul de a conduce mijloace de transport pe perioada de 2 ani, el rămâne fără surse de existență, deoarece altă activitate în afară de șoferie nu poate desfășura.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2018, a fost admis apelul declarat, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, în partea cheltuielilor judiciare și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care cheltuielile judiciare în sumă de 4.228 lei au fost trecute în contul statului.

În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, inculpatul contestă sentința doar sub aspectul aplicării suspendării condiționate a pedepsei cu închisoare, pe o perioadă de probațiune prea mare și a pedepsei complementare.

La capitolul individualizării și aplicării pedepsei inculpatului Vîrlanovici Mihail, instanța de apel a considerat concluzia primei instanțe corespunzătoare stării de drept și întemeiată din punct de vedere al principiilor stabilirii pedepsei penale, astfel că just s-a conchis asupra existenței condițiilor cumulative pentru aplicarea art. 90 Cod penal și a pedepsei complementare.

În opinia instanței de apel, scopul legii penale privind reeducarea și corectarea inculpatului Vîrlanovici Mihail, v-a fi asigurată doar cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 2 ani, la acest capitol lipsind careva împrejurări ce ar indica asupra faptului că aplicarea art. 79 Cod penal în privința inculpatului ar fi oportună și proporțională faptelor comise de către acesta, dar și vor duce la atingerea deplină a scopului legii penale.

Nu au fost reținute de către instanța de apel afirmațiile inculpatului, precum că temei de aplicare a art. 79 Cod penal, ar constitui faptul că acesta a recunoscut vinovăția în comiterea faptelor incriminate, are la întreținere mama invalidă de gradul II și este angajat în câmpul muncii, cauza penală a fost judecată în procedură simplificată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, s-a căut sincer de cele comise, deoarece pedeapsă se consideră echitabilă când aceasta impune inculpatului

lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți perturbate prin infracțiune.

Instanța de apel a respins argumentul inculpatului, precum că are la întreținere mama invalidă de gr. II, care are nevoie de întreținere, deoarece inculpatul va putea să se angajeze în alt loc, unde nu este necesar de a avea permis de conducere.

Ce ține de solicitarea inculpatului privind stabilirea în privința lui a suspendării condiționate a executării pedepsei pe un termen mai mic, instanța de apel l-a considerat ca neintemeiat, deoarece prima instanță la aplicarea art. 90 Cod penal a ținut cont de scopul legii penale. Mai mult decât atât, pentru ca echitatea socială să fie reală, iar pedeapsa echitabilă, aceasta trebuie să fie dispusă cu respectarea strictă a principiului diferențierii și individualizării pedepsei penale.

În consecință, instanța de apel a ajuns la concluzia că la caz, nu s-a constatat vre-un temei pentru aplicarea unei pedepse mai blânde în privința lui Vîrlanovici Mihail, iar pedeapsa închisorii cu suspendare condiționată pe un termen de 2 ani, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut la art. 61 alin. (2) Cod penal și anume de restabilire a echității sociale, corectarea inculpatului, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane, motiv pentru care a menținut aplicarea art. 90 Cod penal față de inculpat și a respins solicitarea acestuia de a-i stabili o perioadă de probațiune mai mică.

În altă ordine de idei, instanța de apel a statuat că este pripită concluzia primei instanțe de a încasa cheltuielile judiciare în sumă de 4.228 lei, ce au fost suportate în legătură cu efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 2387 din 02 februarie 2018, și pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 201803D003 din 02 februarie 2018, privind constatarea gradului leziunilor corporale ale părții vătămate, Gorea Vasile, suportate în urma faptei infracționale comise de inculpatul Vîrlanovici Mihail.

În acest sens, instanța de apel a menționat că, solicitarea procurorului privind încasarea acestor cheltuieli judiciare de la inculpat, nu are suport juridic și factual, deoarece de către persoana vinovată și apărătorul acestuia, nu s-a solicitat efectuarea expertizelor nominalizate mai sus, circumstanțe care ar atrage răspunderea materială a inculpatului, așa cum stipulează norma art. 142 alin. (2) și art. 144 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, acestea fiind dispuse din oficiu de către organul de urmărire penală, care fiind investit cu asemenea atribuții, are și obligația de a le suporta

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, la 26 octombrie 2018, care solicită casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de soluția dispusă cu privire la cheltuielile judiciare și a menține în această parte sentința, conform căreia au fost încasate de la inculpat cheltuielile judiciare în sumă de 4.228 lei.

În motivarea recursului ordinar invocă:

- instanța de apel nu a luat în considerație faptul că, în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli în sumă de 4.228 lei la realizarea expertizelor, sumă ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. 227-229 Cod de procedură penală, iar instanța contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14), art. 397 pct. 5) Cod de procedură penală, nu a dispus acest fapt;

- soluția instanței de apel de respingere a solicitării încasării cheltuielilor judiciare contravine prevederilor art. 227 alin. (1), (3), art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care stipulează obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către inculpat;

- instanța de apel nu a ținut cont de faptul că a fost abrogat alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, prin ce se atestă că obligația statului de a suporta cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale a fost exclusă;

- la examinarea cauzei penale, instanța de apel era obligată să se conducă de prevederile art. 4 alin. (1) Cod de procedură penală și să dispună soluția anume în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevede că cheltuielile judiciare sunt suportate de către condamnat, iar altă careva normă la moment ce ar prevedea obligația statului de a suporta aceste cheltuieli nu este în vigoare.

În drept, recursul este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, inculpatul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către procuror, solicitând de a decide inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel corect și întemeiat și-a argumentat poziția privind trecerea cheltuielilor judiciare în sumă de 4.228 lei în contul statului.

8. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente:

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă a fost corect aplicată legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Recursul declarat de procuror este întemeiat în baza pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, invocând următoarele cazuri de casare incidente, în opinia acestuia, în prezenta cauză și anume: *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Colegiul penal constată din recursul declarat, că recurentul nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și nici încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite, invocând dezacordul cu soluția instanței de apel prin care a casat sentința în partea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, pronunțând o hotărâre nouă în

acest sens trecând în contul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea raporturilor de expertize judiciare privind constatarea gradului leziunilor corporale suportate la caz de către victimă, în urma comiterii infracțiunii imputate inculpatului Vîrlanovici Mihail.

Astfel, procurorul contestă decizia instanței de apel din considerentul că, în opinia lui, instanța eronat nu a încasat cheltuielile judiciare de la inculpat în cuantum de 4.288 lei, suportate de stat pentru efectuarea raportului de constatare nr. 2387 din 02.02.2018 și pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 201803D003 din 02.02.2018, trecându-le în contul statului.

Verificând actele cauzei, raportat la alegațiile procurorului, instanța de recurs consemnează că cele avansate de recurent nu și-au găsit confirmarea, iar soluția adoptată pe marginea acestei spețe de către instanța de apel, în partea trecerii în contul statului a cheltuielilor judiciare, suportate la caz pentru efectuarea expertizelor judiciare, este legală și întemeiată.

Colegiul penal consideră nefondată revendicarea procurorului în partea ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală, privitor la neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului pentru efectuarea expertizelor judiciare, dat fiind că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul.

În situația când efectuarea expertizei a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea acesteia urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpatului, după cum pretinde recurentul.

O atare prevedere legală se conține în dispoziția art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, unde este stipulat că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Din actele cauzei, se constată că, raportul de constatare nr. 2387 din 02.02.2018 și raportul de expertiză judiciară nr. 201803D003 din 02.02.2018, au fost ordonate de către organul de urmărire penală pentru stabilirea gravității leziunilor corporale și cauzei decesului victimei Gorea Vasile, în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care au fost puse în sarcina părții acuzării.

În asemenea situație, instanța de apel corect a statuat că, plata pentru efectuarea acestei acțiuni procesuale, nu urmează a fi încasată din contul inculpatului, întrucât atât normele procesual-penale relevante cauzei, cuprinse în art. 227 - 229, precum și cele din Legea specială nr. 68/2016 specificată mai sus, stabilesc că responsabili pentru

achitarea plăților încasate de la stat în folosul organelor îndrituite cu efectuarea expertizelor judiciare, sunt ordonatorii unor atare acțiuni procesuale.

Din ansamblul considerentelor care preced, rezultă că cheltuielile judiciare suportate pentru instrumentarea acestei cauze urmează a fi acoperite din bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu le-a ordonat.

Totodată, Colegiul notează că, este greșită și nefondată alegația recurentului precum că, prin modificările efectuate prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial nr. 40-47/108 din 09.02.2018), legislatorul și-a exprimat intenția de a pune în sarcina inculpatului recuperarea cheltuielilor judiciare, deoarece prin abrogarea alin. (2) din art. 143 Cod de procedură penală și lăsarea în vigoare a celorlalte dispoziții din art. 227 - 229 Cod de procedură penală, precum și a celor din art. 75 din Legea nr. 68/2016, se subliniază *in concreto* că, compensarea cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor se face din contul celor care ordonează această acțiune procesuală, interpretarea extensivă în defavoarea legii procesual-penale este interzisă.

Având ca reper cele menționate, Colegiul conchide că, în cauza dată nu și-a găsit confirmarea temeiul de recurs la care face referire recurentul și nu sânt motive de a interveni în soluția adoptată de către instanța de apel, deoarece a fost soluționată corect chestiunea cu privire la cheltuielile judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor în prezenta cauză.

Din considerentele enunțate supra, instanța de recurs concluzionează că, recursul declarat de către procuror în prezenta speță, este neîntemeiat și urmează a fi respins ca inadmisibil.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui **Vîrlanovici Mihail Xxxxx**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 25 aprilie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac